

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az átlatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó papa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 3 ft. 50 kr.,
negyedévre 1 ft 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenként 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, Szent-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Fel a kereszttel!

A parlament hosszas vajadás után kiszenvedett. Még egy utolsó ülés mint végső ceremónia s azután vége a komédiának. Az öt éves parlamenti hecz után a nemzet ismét visszanyerte jogait, a polgári jogok legszebbikét, mely felruházta saját sorsának intézésével. A kormány és parlament csak ideiglenes és változó, a nemzet örökös és változatlan.

Az öt éves parlament a leggyászosabb szerepkört tölté be. Rút önzésből, lelketlen befolyásnak engedve hitelvéiben támadá meg a katolikus egyházat. A törvény elrabolta tőlünk a házasság szentségét, a szabadkőműves vallástalanság pedig büntetlenül hurczolá meg vallásunk szent jelvényét a kereszttel. Panaszra hasztalan nyílt meg ajkunk, a hatalom urai ridegen elutasítottak s vallásunk megcsufolói pedig gunyosan kaczagtak tehetetlenségünkön. Olyan szánandóak voltunk, mint a rab oroslán ketreczében.

A hatalom urai azonban időköz közt jogaitak elvesztették, a hatalom visszazált a nemzet kezébe, s annak adhatja, a kinek akarja. Kezünkbe jutott alkotmányos jogaink révén a hatalom s legyünk most kétszerte óvatosabbak, nehogy ismét egyenetlenkedésünk révén ellenségeink kezébe jusson. Mi katolikusok vagyunk a nemzet többsége, fölünk függ hogy olyan parlament intézze sorsunkat, mely velünk érez, a mely bennünket meg-

védelmez. Jaj a katolikusoknak, ha e fontos pillanatokban nem szállnak magokba, jaj nekünk, az igazhívőknek, ha nem tartunk össze. Ugy lehet, hogy egy újabb öt év elmúltával, erőtlennül, kifosztva sirhatunk rombadöntött oltáraink fölött, sirhatjuk őseink vallását és saját lelkiüdvőségünket.

Mert a gonoszok előtt nincs tisztességes eszköz, mint a hogy nem lehet ott becsület, a hol nincs erkölcs. Oda fognak térközni álnok, hazug szavakkal a mi becsületet, egyenes lelkünkhez; igérni fogják mind azt, a mi lelkünk vágya; törbe ejtenek hízog szavakkal, hogy meglopva bizalmunkat kifoszthassák lelkünkét.

Legyünk tehát óvatosak és körültekintők, mielőtt bizalmunkkal bárkit is megajándékoznánk, s legyünk jogaink szigorú őrei; vallásunknak és elveinknek lelkes harcosai. Csak is ha öszretartók leszünk s rendíthetelenek a küzdelemben, csak úgy számíthatunk eredményre. Nem elég, hogy csak önmagunkra ügyeljünk, az erősebbek álljanak a gyöngébbek mellé és mentse meg őket, s a gonoszok befolyásától. Ne mondja senki, hogy egyedül van. A most jövőd harcban testvérek kell hogy legyünk mi katolikusok valamennyien. Ne hártsa el magától senki a felelősséget, mert bünt követ el minden igazhívő katolikus, ha nem törekszik ember társait, az eltévelyedőket helyes útra téríteni. Kezdjük már most meg a térítés munkáját. Az igazhívők lelkes törekvéseit

Isten segítségével fogja kísérni lépten-nyolcon s emlékezzünk reá, hogy az isteni segítség, mily csodás erővel ruházta fel Krisztus Urunk tanítványait az apostolokat.

Föl vallásunk, föl lelkiismereti szabadságunk védelmére! Legyen a harcokban biztató jelvényünk a kereszt, a megcsufolt, a kigunyolt kereszt.

Föl a kereszttel! Föl magasra, hadd lássák a hitetlenek teljes fényében, teljes erejében. Legyen előttünk példaként a keresztes háborúk vitézei, a kik ezrével mentek a halálba, vallásunk védelmezésekor. Mi nekünk nem kell halált halnunk érte, nekünk csak erkölcsösen kell élnünk, gondolkoznunk és cselekednünk.

Félre a gyávasággal és az önzéssel! Úzzuk ki soraink közül a hitetleneket, éreztessük velük megvetésünket. Csak a ki Istenben hisz, a ki Isten parancsainak engedelmeskedik, csak az lehet szövetségünk. Félre a Judásokkal, félre az áru-lókkal!

Föl a kereszttel! Harczra fel! Bűnös a ki sorunkba nem áll, nem érdemes a katolikus névre, a ki tétováz. Vallásunk van veszedelemben, ezt kell mindenekelőtt megvédelmezni. Farizeus, képmutató az, a ki különböző ürügy alatt távol marad a vallás védelmezőtől. Előbb védelmezzük meg vallásunkat, s a szent kereszttel, azután gondolkódhatunk más szükségleteinkről. Első a hit, első Isten parancsai! Emberi érzelmek, emberi vágyak, nem szabad, hogy fölébe keveredjenek. Jaj annak, a ki

A fészek.

Irta: **Romoky Ferencz.**

A völgy ölen borongó, zord hegyek között,
Hol a patak csevege süfran át,
Hol a mező virágba öltözött
Egy víg madárkapár ütött tanyát.

A zöld lombok között, az ág bogán,
Kerek, piczinyke fészket fontának;
S az enyhe sátor árnyas lombfalán
Csak néha szórt át egy sugárt a nap.

S midőn a fészek lágy ölébe már
A nómadár picziny tojásin tilt,
Vígán dalolt a másik kis madár,
Úgy csattogott, kis szíve úgy örült.

Visszhangozó dalát a zöld berek,
És csattogó danát daloltak ott
A kis patak s borongó zord hegyek:
Dicsérték Azt, Ki mindent alkotott.

— Isten, — szólék — szívem hátát rebeg,
Hisz nagy világít közt a kis madár
Fészket is óvja, védi szent kezéd,
Mért őt is boldogságra alkottád.

A szívem visszavont oda, a hol
Az erdő olyan édes illatot lehel,
A kis madár oly bájosan dalol,
S az erdő rája visszahanggal felel.

Fülembe fájó, bús panasz hatolt,
Kesergve síró, szakgatott panasz.
A vén, kopott, mogorva sziklafok
Kesergve, sírva, visszásírta azt.

A kedves fészek összedulva volt,
A kis tojások földön, szerteszt...
Itt víg öröm és boldogság honolt,
S most... pusztulás foglalta el helyét...

Ki dülta szét a kis madár lakát?
A lágy fészket picziny tojásával?
Egy prédaéhes vadmadár talán,
Tán örv kezek, vagy zúgó vad vihar?

De nem felett szávamra sémimi hang...
A kis madár tovább panaszkodott,
Az ágon bűgva sirt a vadgalamb;
Fájó szívem panaszra kélt legott:

— Uram, Ki véded azt, ki elhagyott,
Ki szótsz; ha kell, ezer villámokat,
A kis madárt mért hagyta el károd?
Hogy sír szegény, a szíve megszakad!

Ott jártam, ott, a völgy ölen megint,
Hol a madár örömdalt énekel,
A hol szegényke elsrá a kint,
S a szívem édes, új örömrre kelt:

Az ág bogán, a zöld lombok között,
A hol a fészek összedulva volt,
A kis madárpár új fészket kötött,
És szívrepesve ujra ott dalolt.

A fészek lágy ölébe' ujra már
Piczinyke, szép tojások voltanak;
És ujra hallgató a nómadár,
A bájos szerelmi dalokat.

A szikla bérce visszacsattogá
A csengve-bongó, bűvös hangokat,
A gerlepár felett kacagva rá,
S mormolva szólt belé a kis patak.

— Mi jó vagy — szólám — Istenem!
Ha sújt károd s megvérezé szívd,
Epeszt a kín, a fájó gyötrelm;
Megövsz: hiszen reményt adál nekünk!

Mai lapunk 8 oldal.

másképp teszen; jaj annak, a kit letérítnek az egyenes útról. A mig Isten parancsainak eleget nem teszünk, nem számíthatunk reá, hogy megsegítsen hazafias törekvéseinkben. Amíg az igaz emberek nem intézik sorsunkat, nem számíthatunk igazságra.

Elő az Isten, első a vallás!
Föl a keresztrel!

— Az országgyűlés feloszlatása. Az országgyűlés feloszlatását Bánffy már bejelentette a háznak és a mint értesülünk a királyi leiratot ma olvassák fel mind a két házban. Az ünnepélyes berekesztés 5-én lesz. Az 1896/1901. évi országgyűlés összehívásáról szóló királyi meghívó értesülésünk szerint október 8-iki kelettel jelenik meg a hivatalos lapban, egyuttal elküldetvén az a törvényhatóságoknak, hogy a választásokra az intézkedések megtéessenek. A törvény intézkedéséhez képest így a választások 28-án esetleg kezdődnek. Miután a választások tíz nap alatt befejeződnek s ettől számítva tíz nap van hátrádólv adva az országgyűlés egybegyűlésére az országgyűlés megnyitása november 15-é re, legkésőbb november 16-ára várható. A kormány ugy intézi főispánjai útját a választásokat, hogy az első választási napra essenek a fővárosi választások mellett azok a választások is, a hol legbiztosabbnak tartják a pozíciót. Ezzel kísérlik meg a nagyon is peszsimisztikus hangulatnak a javítását.

— A judásfiak. Ismét azokról a csodabogarakról kell írunk, a kik liberális papoknak nevezik magukat. Micsoda őrjöngők! Mintha bizony a tűz és víz egy elemé forrhatna össze és a mai vallástalanság, mely a liberalizmus nevében szédeleg, tanyát üthetne a katolikus egyházban. A judásfiak száma azonban szaporodik, bizonyosságul egy régi közmondás igazságának, hogy: „Egy bolond százat csinál.“ P o l g á r Dénes hírhedt vált nevének dicsőségét újabban K e n d e Károly török-

szentmiklósi plebános és jeles kollegája D o b o c z k y szajoli plebános irigyalta meg. Ez a két papi talárba bujt judás K o s s a Géza liberális képviselő útját egyengetik.

— A négyes szövetség. Lapunkban ezelőtt három hónappal megirtuk, hogy Románia belépett a hármass szövetségbe, s hogy a formális szerződés a király romániai látogatása alkalmával lesz aláírva. A fővárosi sajtó akkor tudomást sem vett erről a hírnévről s így történt meg, hogy most három hó multával, mint ujdonságot találják fel a közönségnek. A mai fővárosi lapok mind foglalkoznak Románia szövetségével. A M—g a következőket írja: „A romániai királylátogatás eredménye gyanánt arról értesülünk, hogy ez alkalommal írásbeli szerződés kötöttetett Romániának a hármass szövetséghez való csatlakozása iránt. A kiállított szerződésben Románia kötelezte magát arra, hogy 150.000 emberrel fog a hármass szövetségben résztvett hatalmak esetleges hadi műveleteihez esatlakozni.

— A kanzelparagraf. A főrendiház a napokban tárgyalta a hírhedt vált kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot. Ez alkalommal teljesen a katolikus egyház szellemének megfelelőleg módosították a törvényjavaslatot. A székesfejvári szeminárium növendék papsága ezalkalomból Z i c h y Nándor grófot, mint a főrendiházi ellenzék vezérét, táviratilag üdvözölte, a melyre Z i c h y Nándor gróf a következő választ küldötte:

„Kedves barátaim!

Igen épületes megemlékezések: és annál nyomatékosabb, mivel azoktól ered, kik a jövőre a hívek vezetésére hivatottak. De még az is örvendeztet, hogy a fiatal lélek őszinte felhasználása, mely az elemelhetőbb álláspontjához járulván, annak megnyugtató megerősítése — az emberi ítélkezési álláspontjából.

Fogadjátok őszinte köszönetemet

tisztelettel

Zichy Nándor.“

Csak egy jockey . . .

— A Fejermegyei Napló eredeti tárczája. —

Írta: Nemo.

Csak egy jockey . . .

Mikor elbucszott a feleségétől, a kis leánykája oda totyogott a közelébe.

— Tata — gagyogta baba hangon — mit hozs netem a lovejsenyből?

— Szép aranyhaju babát hozok neked! — mondta és a két tenyere közé szoritotta a baba fejét.

— Nem tell netem a baba! — Hozszál netem jovat, ojjan jó futó jovat, mint a Majitana, a mejik fejvis endem asz édbé!

Az apja kaczagott.

— Jó, jó — hozsok neted ojjan jovat, a mejit felvis asz édbé!

Aztán elment . . .

Szédítő gyorsasággal repülnek a fogatok végig a kerepesi-úton. Ma van a lóversenyek utolsóelőtti napja; sietni kell, ha a veszteséget vissza akarják nyerni, vagy ha azt meg akarják kétszerezni.

. . . Vigan lobog a nagy zászló a verseny bíró körgyűrűs páholya előtt.

A nézőtér tömve van.

Az alsóosztály éppen úgy tolong a 30 kros helyen, mint az 1—2 frtos publikum. Csak az urak tribünjei nyújtanak kényelmes helyet. Ez a legnagyobb, legterjedelmesebb, mintha a gazdag emberek volnának többségben.

Itt tarkállik a közönség javarésze. Magasrangú arisztokraták, gazdag familiák szülöttjei kaczagnak a divatos ösi kalapok alól mosolygó nőkkel.

Ott egy gazdag bankár mellett, ki könynyelműen dobja a bookmaker asztalára az ezerforintos tétet, — sikkasztó fiatal pénztárnok rejtegeti a totalizátor czédulát.

A nyüzsgő uri sokaság közt turflámák kapacitálják a gentlemanokat egy-egy favorit totalizátorjeért. — Mig a 30 kros helyen egy díjnek egy gimnazistával közösen rakják a favoritot . . .

Lenn a mérlegelési téren fölsendül a jelzőharang hangja.

Izgatottság, nyugtalan nyüzsgés-mozgás hozza hállámszáa az ezernyi népet.

Most jönnek ki a lovak.

Tarka atlasz ruhába bujtatt Jockeyk, sovány, kicsiny testökkel előre hajolva a karsu lovak hosszú nyakán — lovagolnak ki a versenypályára.

A lovak látása újabb izgatottságot szül, a tétek változnak. Eddig a név volt az irányadó, most a megjelenés alakítja a remény esélyeit.

Megteszik a próbalovalást, aztán lassu lépésben neki kerülnek a kiindulási helynek.

Az a karsu fekete ló a Maritana a favorit. Minden jó szemű s a körülményekkel ismerős játsszó azt a lovat teszi meg.

A bankár két ezres bankót lók a bookmaker asztalára, — pedig az csak kétszerez pénzt ígér a fényes feketeszörű Martinára. — A sikkasztó pénztárnok azonban azt a sárga gebét a „Vigyázz“t rakja meg, — neki sok pénz kell, — kevés nem segít rajta!

„Kling-klang.“

Megrezzent az egész nézőközönség, a versenybíró páholya előtti csengettyű hangjára, mintha villanytelep érte volna. — A starter zászlaja lecsapódott, most indultak el a lovak!

— A hazaárulók. A nyomorult gyanuitás pártunk ellen most a választás küszöbén fokozott mértékben érvényesül. Azzal a célzattal, hogy a választó közönséget megtéveszték nem átalják világgá bocsátani azt a szemtelen rágalmat, hogy pártunk választási kasszáját külföldről jött pénzzel töltötték meg. Ennél az ostobaságnál csak az nagyobb gyálatosság, hogy a vidéki sajtót is azzal vádolják, hogy külföldi pénzen tartja fenn magát. Sokkal pimaszabb rágalom, semhogy erre érdemlegesen válaszolni lehetne. Csak azt kívánjuk ezeknek a jó barátainknak, hogy abból a pénzből éljenek egy hétig a mit mi külföldről kaptunk.

— Ósbudavár protektora. Nehezen hinnék el, ha saját szemekkel nem látnánk, hogy míg az egész katolikus sajtó nap-nap után ismerteti Ósbudavárának erkölcselenségeit s a katolikus vallás meggyalázásáért elégtételt követel, addig akad egy magát katolikusnak valló szerkesztő, aki lapjában az erkölcselen fészeknek protektorául tolja fel magát. „Katolikus egyházi közlöny“nek meri nevezni magát ez a nyomda termék, a mely nem csak hogy hirdeti Ósbudavárának szemérmetlen mutatványait, de még a következő hírrel siet a jeles vállalat védelmére:

Ósbudavár ostroma. A kath. sajtó nap-nap után erősen támadja Ósbudavárát, melyet az erkölcselenség melegágyának neveznek. Mi azt hisszük, hogy a fővárosnak igenis van szüksége szórakoztató helyekre s úgy véljük, hogy fel kell emelni a tiltakozó szót a „könyvemiségek“ ellen, de meg kell tartani egy aránylag olcsó mulatóhelyet, az oda nem való dolgok kiküszöbölésével.

Ime így mer az egész katolikus sajtó ama egyértelmű követelésével szemben, hogy Ósbudavárát beszüntessék, egy katolikus lap védelmére kelni a vállalatnak és további fenmaradásért harcolni; egy katolikus lap, amely hozzá még „egyházi közlönynek“ nevezi magát. Azt hisszük lelképásztoraink kivétel nélkül ráírják ennek a lapnak czímszalagjára, hogy „Vissza!“

Ezzel azonban még nem végeztünk. Még nincs egy hónapja, hogy a katolikusok Páz-

A sok láteső mint megannyi ágyutorka szegződik az induló csapatra. Mély csend ül a zsufolt tribünök föl. A feszült várakozás mozulatlanságába merül egy pillanatra az ideges közönség.

A kinek látesőve van, az már látja, hogy hogy egy fényes feketeszörű ló egész könnyűséggel kiválk versenytársai közül. Ruganyos izmai hatalmas ugrásokkal mérik a versenypályát. Minden pillanatban nagyobb lesz a távolság közte és társai között. Violaszínű dresshe bujtatt jockeyja előrehajlik s ügyesen mozog lovának hátán. A győzész akarata urálja idegeit, melyek megfeszülnek szikár testében.

Hangos üdvrivalgás tör ki a nézőközönség között.

A favorit erősen elhagyta társait, még a „Vigyázz“ is nagy távolságra maradt el tőle. Egy-egy kétségbeesett ember izgatottan kiáltja el magát: „Éljen Maritana“ — „Vigyázz! előre — előre“.

Már kétségtelen a győzelem! Maritana fekete szörűn megtörik a nap fénye, úgy ragyog, mint egy tűkör. Száraz fejt előre nyújtja, — ugrik nagyokat, hatalmasat.

De lovasa valami szédületet érez, inog a nyeregben.

Csak még pár perez! Megszoritja térdével a lovat, de a szeme előtt sárgaszínű lesz a levegő . . .

. . . Mi az? . . . Hová lett a Maritana ügyes lovasa?

A feketeszörű favorit hármát ugrik még előre, aztán hirtelen meglassítja futását.

A sárga „Vigyázz“t erősen szoritja a lovasa és sikerül is elsőnek behoznia.

A zúgó éljenzésbe, a mit a nyertesek har-

goztatnak, valami tompa, eltojott morgás ve-

mány-egyesülete megalakult, a melynek tagjai Pázmány szellemében kötelesek működni. — Ebben az egyesületben Czener Lajos a „Katholikus Egyházi Közlöny“ szerkesztője bizottsági tag. Azt hisszük, felesleges az elmondottak után bizonyítanunk, hogy e jeles uriember nem működik Pázmány-szellemében. Éppen ezért elvárjuk a Pázmány-egyesület vezetőségétől, hogy Czener Lajost az alapszabályok VI. pontjának értelmében az egyesület kebeléből ki fogja zárni. Ez az erélyes intézkedés okvetlenül szükséges és végrehajtandó minden habozás nélkül, ha csak nem akarják az egyesület létét veszélyeztetni. Csak is a szigor, a könyörületlen szigor ovhat meg bennünket attól, hogy a korrupció soraink közé ne férközzön. Nincs jogunk felemelni tiltakozó szavunkat a szabadkőműves sajtó erkölcsi romlottságával, szemben ha mi közöttünk is megtűrünk hasonló dolgokat. Nekünk hozzáférhetetleneknek kell lennünk, mert üvegszekrényben dolgozunk Czement Lajost tehát ki kell küszöbölni közülünk.

A trienti kongresszus.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Trient, szept. 30.

A nemzetközi szabadkőműves kongresszus 30-án délelőtt befejezte tanácskozásait.

Loewenstein herceg azt ajánlotta, hogy a szabadkőműves ellenes mozgalmakat Jézus legszentebb szívének ajánlják és hogy a legközelebbi kongresszust két év múlva tartásuk meg. A kongresszus mind a két indítványt kitörő lelkesedéssel tette magáévá.

A kongresszus együttes ülésén Haller salzburgi bíboros érsek elnökölt.

Az összélesen felolvasták Ramolla bíboros táviratát, a mely jelenti, hogy a pápa ismételt áldását küldi a kongresszusnak. A beérkezett üdvözlő táviratok

gyűl. A Meritánát favorizálók egymásra bálnak, nem értik a dolgot.

Emberök futnak ki a versenypályára s kíváncsian állják körül a leesett jockeyt. Egy orvos is megnézi a sérült embert, ki felett átszáguldott a rohanó csapat. Megtapogatja a szívet, megnézi a sérüléseket, aztán int a kezével. Vihetik már!

A versenybíró páholya előtt tolong a sok érdekelt játzó. Az orvos hangosan magyarázza az esetet az uraknak.

— Csakhogy nem semmisítik meg a futást, — ujong a sikkasztó pénztárnok s lázas tűzben égő szemekkel rohan a pénztár felé, felvenni a magas jutalmát. — A bankár eltíkolhatóan bosszúsággal jelenti ki:

— Östoba, számár! — Kétezer forintomat vesztettem el az ügyetlen miatt...

Ott a királyi páholy előtt toronyi Freund Jakob nyugtatja meg a készülődő hölgyeket. — Ne siessenek, — a versenyt folytatják! Csak egy jockey halt meg — semmi más!

Csak egy jockey — semmi más? ... A csendes utcán lassan döcög végig a kocsi, a kocsi mellett lehajtott fível halad és törülgeti a szemét egy lovász-gyerek.

... A földszintes ház küszöbén a kis baba játszik egy okos szemű kis kutyával. Odaállítja a sutba s úgy magyarázza neki:

— Mikádo, újjel csendeszen, ne událjál, mejt mindjál haza dön a tata és elhossa a Majjtánát, a mejit a édbe vis.

S a kis kutya pislog a szemével, mintha értené...

Nagy óvatosan veszik le a holttestet a kocsirol. Csak két ember fogja, az is könnyen emeli, hiszen olyan kicsi, vézna ember volt, könnyü, mint a pehely.

... És a kis lány mosolyogva várja, azt a kit a Maritána elvitt az égbe...

alírássainak felolvasása egy óránál tovább tartott.

Beszélték: Paganuzzi gróf, Mustel (Párizs) a szabadkőműves bölcsészetről, Respini ügyvéd Tessinből, Steigenberger augsburgi kanonok, Gullino Rómából, Bessonies abbé Párisból, dr. Deckert plebános Bécsből az osztrák szabadkőműveségről, Giovanelli abbé Rómából e címen: „Isten nem hal meg!“

Paganuzzi gróf rendkívül érdekes beszédében azt ajánlotta, hogy a szabadkőművesség elleni harozot teljes határozottsággal, egyesült erőikkel és figyelemmel kell folytatni. A szabadkőművesek a pápát detronizálni akarják, a püspök állását az államtól elválasztani, az egyházi rendeket elnyomni és az iskolákat elkeresztényíteníteni. Ennek ellene kell dolgozunk egyesülve hitben és a pápa iránt való engedelmisséggel.

Elfogadták azután a negyedik szakosztály következő határozatait:

1. Az egyetemes, szabadkőműves-ellenes unió igazgatótanácsa, mely 1893. szept. 20-án Rómában alapított és a szentszék által helyben hagyott, a jelen trienti zsinattól kezdve központjál tekintetik az összes katolikus szabadkőműves ellenes csoportosulásoknak, legyenek ezek bár társaságok, akár elszigetelten működő bizottságok, akár ligák vagy foederációk.

2. Minden katolikus szabadkőművesellenes csoportosulás aláveti saját szabályzatait az egyházi hatóságnak és minden körülmények között el fogja fogadni ennek tanácsait. A külön működő társaságok, vagy bizottságok, a ligák és foederációk, ha a fenti feltételeknek alávetik magukat, azonnal el lesznek ismerve az egyetemes katolikus szabadkőműves ellenes mozgalmak igazgató tanácsa által olyanoknak, mint a melyek a szentszék által elrendelt közös akcióban résztvesznek.

3. A fenti módon elismert és önállóan működő társaságok vagy bizottságok, a ligák és foederációk központi bizottságai, kötelesek érintkezésben maradni az egyetlen központi bizottsággal, vagy a központi bizottságok közül azzal, mely érdeklí, és a melyek minden államban, különös feltételek alatt szervezettetni fognak.

4. A szabadkőműves-ellenes mozgalmak központi igazgató-tanácsa egyedül van följogosítva a nemzetközi szabadkőműves-ellenes kongresszus egybehívására. A társaságok, bizottságok ligák vagy foederációk, melyek a jelen szervezet föltételeinek az alapján működnek, ezen kongresszusokon jogosan részt vehetnek meghatalmazottjaik által, a cselekvő lap címén és ha az általános föltételeknek magukat aláveti.

Nagyhatású beszédet mondott ezután Schiró új-cásareai érsek. Felemlítette, hogy jelenleg az egész világ figyelme a Tientben üléselő kongresszus felé irányul. Az a békekongresszus, mely mostanság Budapesten tanácskozik, nem óvhatja meg a békét, mert békéje csak akkor lesz a világnak, ha Krisztus földi helytartójának ismét visszaadják szabadságát. Garcia Moreno, Luigi Rossi és a quitoi érsek a páholyok áldozatai voltak. Hát csak hadd jöjjen az igazi kulturharez, a kereszténység helyreállításáért való polgárháboru! Leirhatlan örömrivalgással fogadták az érsek e szavait, mely még csak fokozódik, mikor Schiro vizszakiált: „Dio lo vuole!“ „Fuori i barbari!“; Isten is úgy akarja! Ki a barbárokkal! Megkezdjük ime a katolikus kulturharozot!

Az ülést este 6 órakor berekesztették. Végül ünnepélyes Te Deum volt.

Az ösbudavári merénylet.

Az országszerte megindult mozgalomnak, a magyar nők tiltakozásának eredményétől tudhatjuk be, hogy a főváros legutóbbi közgyűlésén Kasics Péter bizottsági tag erélyes interpellációt intézett a polgármesterhez, hogy meddig szándékozzák még elnézni Ós-Budavárának erkölcsstenléseit. Az interpellációból idézzük a következőket:

„Tisztelt közgyűlés! Az „Ós-Budavára“ című mulatóhelyen történt erkölcsstenlen üzemekkel és vallásellenes kezűtésekkal akarok foglalkozni. Az ós-budavári erkölcsstenléseknek már régebben híre kelt; foglalkozott velük a fővárosi és vidéki sajtó, sőt írt róluk a külföldi sajtó is. Legutóbb pedig megtörtént az a botrányos eset, hogy egy mulatásra szánt körmenetben, hiányosan öltözött, kétes existenciájú nők társaságában körülhordozták a kereszténységnek szent szimbólumát, a keresztet.

Látták ezt sokan s katonatisztek, országgyűlési képviselők s minden jobb érzésű ember botránkozva nézte a botrányos jelenetet, míg végre a harmadik körmenetben egy szentann kiragadta a hordozónak kezéből a profanzált szent jelvényt, a melyet egyik napilap szerkesztőségében bárki is megtekinthet. És most újra megszólaltak a hírlapok s Magyarország női napról-napra növekedő számban tiltakoznak a keresztnek ilyen botrányos profanizálása ellen.

Nem egyéb ez az „Ós-Budavára“ az erkölcsstenlenség fészke. Erkölcsstenlenség a mutatóványok; közutaink teleaggatva hirdetésekkel, a melyeken az ösbudavári bordélymorál szolgálatában egy nő meztelenkedik s az iskolás gyermekek könyvvel a kezükben állnak előttük s szívják magukba az erkölcsstenlenség miázmáit. És mindez rendőri asszisztenciával történik.

Tisztelt közgyűlés, senki a maga házában egy „lupanare maximumot“ meg nem tűrne. A székesfőváros sem engedheti meg tehát, hogy a saját területén egy bűnfészkek álljon fenn csak azért, hogy az erkölcsstenlenséget terjesztesse a vallást profanizálja.

A polgármester az interpellációra azt válaszolta, hogy szigorú vizsgálatot indít.

De interpellál ma a képviselőház utolsó ülésén Hock János országgyűlési képviselő is az ösbudavári merénylet dolgában.

Éppen azért nem kell langadnunk, a tiltakozást folytatnunk kell, ezért kérjük olvasóinkat, hogy buzgólkodjanak a tiltakozók gyűjtésén és a nevetek minél előbb küldjék be lapunk szerkesztőségébe.

A mai napon a következők küldtek be tiltakozást:

Székesfejérvárról

Kokály Lajosné, öz. Stróbl Fülöpné, Szöllősy Ferencné, Szöllősy Mariska, Putzbacher Pálné, Grósz Kálmánné, Tóth Katica, Deim Józsefné, Obermayer Anna, Prajda Józsefné, Obermayer Antalné, Nyitrai Ferencné, König Mária, Szuha-dobnik Krisztina, Kokály Erzsébet, Petrács Fanni, öz. Pihakker Jánosné, Szöllősy Margit, Szarvas Margit, Pehakker Etel, Pehakker Gizella, Kőszegi Imréné, Szegefi Ferencné, Huszár Istvánné, Csuti Györgyné, Huszár Juliska, Tóth Zsuzsanna, Peidl Józsefné, Stéger Ferencné, Veninger Ferencné, Bajza Ferencné, Klein Katalin, Balog Józsefné, Tüske Istvánné, ifj. Fröschl Józsefné, Tüske Teréz, id. Fröschl Józsefné, Niedermár Józsefné, Peiner Ferencné, Nott Róza, Beleznay Imréné, Pozsgai Imréné, Rojkovits Ferencné, Vellner Mártonné, Szabó Gyuláné, Knitthoffer Jánosné, öz. Szabó Sándorné, öz. Fiáth Károlyné, Plentner Antalné, Tiller Istvánné, öz. Piller Jánosné, Piller Annuska, öz. Farkas Jánosné, Farkas Rozália, Tikász Istvánné, öz. Meizer Imréné, Meizer Erzsébet, Möröcz Jánosné, Fister Julia, Botos Jánosné, Pehakker Andrásné, Tujner Istvánné, Vincz Ignácné, Szigl. Ferencné, Tikász József

zsefné, Schmalz Györgyné, Wurczinger Anna, Wurczinger Magdolna, Wurczinger Béláné, Botos Teréz, Bogács Anna, Bócsi Istvánné, Tikász Teréz, Tikász Erzsébet, Tikász Rozália, Nagy-Zsófi, Gulrich Anna, Gulrich Katalin, Fröschl-Károlyné, Gulrich Erzsébet, Niedermáhr Mihályné, Maár Jánosné, Maár Lajosné, Reczeg Erzsébet, öz. Taucz Jánosné, Taucz Róza, Németh Rozália, Németh Anna, Molnár Róza, Halász Katalin, Végh Erzsébet, öz. Vami Istvánné, Rajos Erzsébet, Balog Julia, Antal Józsefné, öz. Janky Jánosné, Maisay Jánosné, Kálmán Józsefné, Pap Jánosné, Paksi Mária, Löke Józsefné, öz. Maraki Mihályné, Miskei Andrásné, Kozselyi Ferenczné, Boda Ferenczné, Bozsák Imréné, Bozsák Erzsébet, Paksi Pálné, Boros Jánosné, Payer Imréné, öz. Csurgay Józsefné, Urkozci Jánosné, Vig Julia, öz. Sütő Ferenczné, Vida Andrásné, Szabó Andrásné, Virág Józsefné, Szácz Ferenczné, H. L. Józsefné, Arany Istvánné, öz. Hegedüs Mihályné, öz. Simon Istvánné, Vadász Sándorné, László Andrásné, Onodi Ferenczné, Márkus Mihályné, Göde Józsefné, Vittman Mária, Hites Imréné, Kósa Ferenczné, Ács Józsefné, Fülöp Istvánné, öz. Bozsák Györgyné, öz. Virág Istvánné, Jávor Istvánné, Dambroszky Jánosné, Kosztics Józsefné, Galambos Józsefné, Bárony Rozália, Oyulási Mihályné, öz. Rostási Szabó Ferenczné, Malomhelyi Ferenczné, Baumstetter Antalné, Bakos Imréné, ifj. Bakos Imréné, öz. Varga Mihályné, öz. Róka Józsefné, Szekeres Mária, Rostási Szabó Jánosné, Antal Pálné, Érsek Józsefné, Viniczai Ferenczné, Szabó Györgyné, Vadász Istvánné, Mayer Józsefné, öz. Meizer Pálné, Vécsi Jánosné, Oszotics Józsefné, Kö Istvánné, Maizer Imréné, Bodai Jánosné, Vadász Sándorné, Szlabon Istvánné, Horváth Istvánné, Simon Erzsébet, öz. Jávor Józsefné, Jávor Erzsébet, öz. Németh Józsefné, öz. Slezák Jánosné, Vig Ferenczné, Fésüs Ferenczné, Róka Ferenczné, Fodor Pap Józsefné, öz. Nyulási Ferenczné, Berényi Józsefné, Pál Istvánné, Palkovics Györgyné, Kulifai Józsefné, Simon Istvánné, Kerekes Istvánné, Nagy Jánosné, öz. Nyulási Ferenczné, öz. Fekete Mihályné, Nyak Ferenczné, Rostási Szabó Józsefné, Nyulási Józsefné, Jankovits Józsefné, Károlyi Benedekné. Összesen: 185.

Budapestről

Füber Nándorné, öz. Janis Mária, öz. Móri Mária, Lencz Ferenczné, Bauer Mathild, Füredi Fáni, Staudt Ferenczné, Heinlein Antalné, öz. Mucha Béláné, Fuss Teréz, öz. Konop Jánosné, Konop Antonia. Összesen: 12.

Keszthelyről

Giber Józsefné, Stieder Kálmáné, Szombath Angela, öz. Sujánszky Zsigmondné, Sujánszky Irma, Sujánszky Lina, Sujánszky Jolán, Haspell Matild, Haspell Janka, Varga Elekné, Ronts Erzsébet, Ronts Jánosné, Polozgai Anna, Persovits Sándorné, Polozgai Lajosné, Pintér Józsefné, Kétszery Istvánné, Bulla Mihályné, Györfly Istvánné, Kutnyánszky Lászlóné, Persovits Gyuláné, Gyarmaty Lajosné, Kalker Lajosné, Türr Irén, Bognár Ilona, Pápay Mariska, Bognár Mariska, Reiman Karolina, Reiman Ferenczné, Reiman Mariska, Károlyi Gáborné, Csendes Jenőné, Orbán Jánosné, Orbán Erzsébet, Gulics Imréné, Gulics Mari, Gerics Gyuláné, Harasztas Istvánné, Hárnahegyi Ferenczné, Kuntsnig Orbáné, Léber Ferenczné, Gergye Viktorné, Hocz Istvánné, Cseh Ferenczné, Stefanics Mihályné, Stefanics Etelka, Ribics Gáspárné, Szalay Teréz, Németh Erzsébet, Jósa Lajosné, Jankovits Györgyné, Hegedüs Erzsébet, Gombor Ferenczné, Nagy Istvánné, Keresztes Jánosné, Nagy Sándorné, Juhász Mária, Jós Jánosné, Horváth Mariska, Bakonyi Gáborné, Sándor Karolina, Fekete Pálné, Baksa Jánosné, Tompa Lajosné, Tópa Mariska, Torsa Anna, Slaáta Károlyné, Slaáta Luiza, Slaáta Margit, Tiráta Mariska, Szeidl Anna, Mészáros Mária, Salári Lajosné, Török Sándorné, Faragó Istvánné, Tobak Gyuláné, Nagy Elekné, öz. György Tolkané, Tobak Mariska, öz. Pető Jánosné, Baksa Ilon, Gruber Antalné, Gruber Mariska, Helling Teréz, Paragi Anna, Bresztorics Józsefné, Palkovits Teréz, Szalai Károlyné, Paragi Györgyné,

Horváth Vilma, Szép Ilonka, Rácz Julia, Rácz Erzsébet, Szabó Gyuláné, Dezső Antalné, Laky Antalné. Összesen: 97.

Vasvárról.

Barabás Julianna, Németh Mariska, Király Karolin, Király Hermin, Márkus Ilka, Sik Anna, Márkus Magda, Joko Anna, Kis Mária, Pócs Vilma, Pócs Mária, Horváth Laura, Kenesei Rozália, Harec Mária, Barát Anna, Zsoldos Julianna, Pölöskei Mária, Wenech Anna, Pölöskei Anna, Nagy Rozália, Koller Mariska, Koller Julianna, Horváth Katalin, Nagy Anna, Somogyi Mária, Somogyi Julianna, Kusztor Julianna, Stál Mária, Horváth Anna, Tóth Rozália, Stal Teréz, Fekete Rozália, Fábian Anna, Farkas Teresi, Horváth Lóri, Éder Gizella, Török Katalin, Ivasics Rozália, Horváth Ilka, Horváth Julianna, Eső Anna, Lukács Mária, Horváth Rozália Szabó Rozália, Barbalics Mária, Kovács Teréz, Pesti Erzsébet, Máté Julia, Sárdi Babi, Dömötör Rozália, Galambos Anna, Dömötör Teréz, Novák Mária, Hári Róza, Takács Anna, Takács Róza, Keresztury Jozsefa, Keresztury Anna, Keresztury Róza, Keresztury Julianna, Kovács Mária, Varga Rozália, Kenesei Magda, Koller Teréz, Bernorics Katalin, Németh Anna, Kovács Julianna, Kovács Katalin, Pápay Anna. Összesen: 70.

Lapunkban eddig tiltakoztak összesen: 629-en.

HIREK.

— A király nevenapja alkalmából, holnap a székesegyházban a szent misét Steiner Fülöp dr. püspök fogja pontifikálni. A király nevenapja alkalmából tartandó istentiszteletre az egyházfeljedelem úgy a polgári, mint a katonai hatóságokat meghívta. — Budapesten a király nevenapja alkalmából október 4-én a budavári Mátyás-templomban tartandó ünnepi istentisztelet rendkívül fényes lesz. A misét Vaszary Kolos hercegprímás mondja több főpap segédkezelésével. Az istentiszteleten József főherceg, az udvar és a püspöki kar számos tagja is jelen lesz. Ezek számára templomban külön helyeket tartanak fenn.

— Bérnyúlás. Dr. Steiner Fülöp f. hó 5-én kezdi meg bérnyúlását a budai alsó és felső esperesi kerületbe, Holnap vasárnap délután utazik Budapestre Streit Ferenc udvari papja kíséretében és innét megy 5-én Pilis-Csabára, 6. Vörösvár, 7. Solymár, 8. Üröm, 10. Nagy-Kovácsi, 11. Pomáz, 12. Pilis-Szántó, 13. Duna-Bogdányba.

— Mária Dorottya főhercegnő esküvője. Mária Dorottya főhercegnőnek Fülöp orléans-i herceggel való esküvője november hónap 5-én lesz, délelőtt 11 órakor a Burg templomban. Az esketési ünnepségek azonban már egy nappal előbb megkezdődnek: 4-én, déli 12 órakor lesz ugyanis a főhercegnő renunziációjára, amely a Burg titkos tanácstermében fog végbemenni. Az nap délután hat órakor udvari ebéd lesz Schönbrunnban, este 8 órakor előadás a schönbrunni színházban és este tíz órakor teázás a Valéria-szobában. Az esküvő napján délután 5 órakor családi ebéd lesz a Burg Sándor-szobájában.

— Schlauch bibornok aranymiséje. A jövő évben lesz ötven esztendeje annak, hogy Schlauch Lőrincz nagyváradi biboros püspököt a csanádi egyházmegyében áldozópappá szentelték föl. A nagyváradi káptalan s az egyházmegye papsága — mint leveleznők írja — fényes ünnepségre készül ez alkalomból s a főpapot díszes ornatussal fogja meglepni, melynek költségei, mintegy tizenegyezer forint már jórészt összegyűltek.

— Loyasberényiek a kiállításon. Loyasberény községből október hó 4-én Budapestre a kiállítás megtekintésére rendezett felrándulásra eddig már 85-en jelentkeztek. A vonat Nyékről indul a felrándulókkal, kiket Urházy Lajos ref. lelkes vezet.

— Új püspök. Mint a fővárosi lapok írják, gróf Májlát Gusztáv komáromi helyettes plébánost legközelebb felszentelik püspökké, és mint-fölzentaít püspököt azonnal kinevezik „sub jure successione”. Lönhart Fülöp gyulafehérvári püspök mellé helyettes püspöknek. A kinevezés jelentősége az, hogy ha azután a gyulafehérvári püspöki szék bármely okból megüresedik, az egyházmegye kormányzását, minden hivatalos aktsi mellőzésével gróf Májlát Gusztáv veszi át.

— Tűz Herczegfalván. Szeptember hó 29-én d. u. 5 órakor Herczegfalva községben Feth János gazdának egy szalmakazala eddig ismeretlen okból kigyulladt, de a gyorsan megjelent tüzoltóságnak s a nép szorgalmával sikerült a tüzet lokalizálni.

— Szerencsétlenül járt fin. Reichardt János isztiméri gazdaember Miska nevű 10 éves fia a, mult hó 22-én atyját, ki előtte ment kocsival, lóháton kísérte haza a szántóföldről. Az isztiméri határban a ló megcsuszott s a fiu egy nagyobb mélyedésbe zuhant lóval együtt. A fiut ugyan valami nagy baj nem érte, mert csak fején szenvedett zúródást, azonban a ló azonnal megdöglött.

— Miniszterből sz. Ferenczrendi. Franciaország volt minisztere, Turquet Ödön, Párisban lépett a sz. Ferenczrendiek harmadrendjébe. Nyíltan hirdette, hogy csakis házassága akadályozta meg, hogy hajlamának megfelelően a szerzetesi öltönyt magára ne öltse. Saját állítása szerint az életben nem egy tévedést követett el; tanulmányozta a protestantizmust, a buhaizmust, de azért szerencsésen mégis visszatért gyermekkori odaadásához, az anyaszentegyházba.

— Ritka ünnepély. Strazburgból igen ritka ünnepélyről értesítenek a lapok: P. Eckert T. primiciáját tartá, mely alkalommal 3 fitesztvère assistált neki. Ezek közül az idős-bik jezsuita, az utána következő redemptorista, a harmadik pedig a „Szeplőtelenül fogantatott boldogságos sz. Szűzről” nevezett társaságnak tagja Lourdesban. Egy családban 5 főlzentelt pap, kik különböző szerzethez tartoznak!

— Az angolok lelkesedése. Angolország katolikusai között nagy a lelkesedés egyházunk iránt. Ezt mutatják a következő esetek: Shefiels, a nagy gyárvárosban fölkérték a kath. herceget, Norfolkot a polgármesteri állás elfoglalására. Ripon városa pedig ugyancsak ily czéllal kereste meg lord of Ripon urat, Angolország szabadkőműveseinek volt nagymesterét, ki nemrég a kath. egyházba visszatért. Mindkét fiur, kik egyháznaknak díszel, a felajánlott állásokat elfogadták.

— Tánczenefolyam. Városunk közkeveltségnek örvendő tánczenéjére, Marossy Lajos f. évi október hó 15-én nyílt meg tánczenefolyamát saját lakásán (Szent István-utca 6.) melyre a beiratkozások minden nap eszközöltek. A rendez-es szalon tánczokon kívül tanít még két új tánczot a „Pas de quarte” és „Menuette-keringőt”. A tanórak az iskolás növendékek részére 5-7-ig, a kereskedő ifjúság részére 8-10-ig. Marossy veterán tánczenéi már 39 éve tanítja tánczra a székesfehérvári ifjúságot s 32 éve a Ferencz József híveió intézet növendékeit.

— Tanítóiból béres. A bezedeki gör. kath. népiskola tanítója Gyurkovic Milutin lemondott állásáról, mert jobb állást kapott. Monostor komárommegyei község ugyanis béresnek alkalmazta Gyurkovicot és ezen állás a tanítónak jobb jövedelmet biztosított a tanítói állásnál.

— Rögötni halál. Skultéti István tárnoki lakosnak 11 hónapos Károly nevű fia a. mult hó 30-án anyja karjai közt nirtelen meghalt. Az orvosi vizsgálat szélhűdést konstátálta.

— Gyermekgyilkos: anya. Herczegfalvához tartozó Nagy-György pusztán Vicsai Mária cselédleány a mult hó 29-én egy kis gyermeknek adott életet. Azonban, hogy meg szabaduljon gyermekétől, azt élve elásta. A

szörnyű tettét gazdája Scheffer Lejos számád észrevette s, cselédjét a csendőrségnek bejelentette.

Huszáros gratuláció. Az olasz király tulajdonát képező 14. porosz huszárezred Hausmann nevű hadnagya vállalkozott arra, a nehéz feladatra, hogy ellovagol Monzába Umberto királyhoz és megviszi neki az ezred üdvözlését a trónörökös eljegyzése alkalmából. Szeptember 12-én indult utnak Falkenbergből és Strassburg, Bazel, Luzern és a Szent-Gotthard-hágón át szeptember 19-én délelőtt 11 órakor Monzába érkezett. Maga és lova a legjobb állapotban voltak a hosszú ut után. Umberto király kegyesen fogadta a hadnagyot, asztalához jobbához ültette és lovagát a legjobb állapotban tartotta. Hausmann hadnagy 7 nap és 2 óra alatt tett, 730 kilométer hosszú.

Leleplezett gondolatolvasó. London városán nagy feltűnést keltett egy gondolatolvasónő, a ki mindig eltalálta, hogy a közönség között mit irtak bele az impressziós jegyzőkönyvébe. Egy hitetlen Tamás volt azonban a közönség között s mindenáron megakart vizsgálni a jegyzőkönyvet. Egyszerűen kidobták. De nem nyugodott bele a dologba s néhány nap múlva ismét elment az előadásra és ügyesen ellopta a jegyzőkönyvet. Kiderült ekkor, hogy a lapok között indigópapíros volt és minden leirt mondat két példányban készült el a produkció alatt. Az egyik példányt az impresszió a közönségnél hagyta, a másik azonban a gondolatolvasó kezéhez jutott. A közönség, mikor a leleplezés nyilvánosságra jutott, meg akarta lincselni a gondolatolvasót, meg az impresszióját. A dologban az a legérdekesebb, hogy az impresszió lopás miatt feljelentést tett a leleplező ellen.

A legdrágább pályaudvar. Bombay város büszkélkedhetik azzal a kétes dicsőséggel, hogy ott van a világ legdrágább pályaudvara. Tíz évig tartott az építése és közel ötven millió forintba került. A nagy költséget az magyarázza meg, hogy nagy díszszel és művészettel készítették el. A központi kupolán óriási alak van, mely a haladást jelképezi. A nagy csarnok belsejét a királynő nagy szobra díszíti, körülötte allegorikus szoborcsoportokkal. Különböztet mindenféle drága márványdíszítések és falfaragványok láthatók.

Fürdőszoba a vasuton. Az angol vasutakon nemrégiben egy igen praktikus intézményt léptettek életbe. A vonat legutolsó kocsijánál fél méter magas fűrdőszobákat képeznek, a melyek mindegyike egy elegendő nagyságú fűrdőkádval, zuhannyal és egyéb szükséges felszereléssel van ellátva. A meleg vizet közvetlenül a lokomotív kazánja szolgáltatja, míg a hideg vizet terjedelmes tartókban a mozdonyhoz csatolt kocsik viszik. A mozgó fűrdőintézet jól bevált és most általánosítja.

Mennyit ér egy állatsereglet? A következőkben közöljük egy berlini állatsereglet árjegyzékét, melyből következtetést vonhatunk arra, hogy mennyibe kerül egy állatsereglet? A jegyzék egy nilusi ló lo értékét 18,000 márkára becsüli; az afrikai orszáru 10-12,000 márká; nőstény elefántok nagyság szerint 7-10,000 márkába, hímek (22 hüvelyk hosszú fogakkal) 8000 márkába kerülnek. Egy pár afrikai oroszlán 6000 márká, egyes szelídített farka, mely 2 nubiai oroszlánból és 2 bengáliai tigrisből áll, 28,000 márká; egy bengáliai nőstény tigris 3000 márká, egy pár szumatrai tigris 6600 márká, egy pár jaguár 5000 márká, egy japáni leopárd kölykével együtt 1200 márká, egy afrikai leopárd 600 márká, egy fekete párdúcz 1500 márká, egy kifejlett jeges medve 1260 márká, egy nagy barna medve 200 márká, egy him zsiráf 4500 márká, egy gnu antilop 2500 márká, egy pár zebu 3000 márká, egy 10 láb hosszú algator 350 márká, egy 23 láb hosszú óriási kígyó 2200 márká, egy szomáli strucc 700 márká, egy pár korneo majom 400 márká, egy pávián 50-100 márká. Az egész tehát jóval felülmelkedik a 100,000 márkán.

A rómaiak hajnövesztő szere. Hogy a kopaszodás némesak a mai gondterhelt fejeket éri, de már a régi szép időkben, mai időszámításunk elején sem kímélte az embereket; bizonyítják azok a növényi hajnövesztők, melyeket Plinius „Historia naturalis“-a ajánl. E hajnövesztőszerek a következők: tölgygolyók (pilulae), alkalmasint a tölgyek gubacszerű képződményei. Ezek — mondja Plinius haját növesztenek a kopasz fejen, ha oroslánszisszal kenőcsöt csinálunk belőlük és ezzel bedörzsoljuk fejünket. Hajnövesztőszerezután a szifla (ülmus) bemetszési helyéről kifolyó nedv. Előmozdítja a hajnövést és megakadályozza a további hajhullást.

Rénszarvas a sirban. A népszokások átalakulásának, illetőleg a változott körülményekhez való alkalmazkodásának rendkívül tanulságos esetét mutatja az a, hogy azoknál az északi népeknél, melyeknél a lovat rendszeren a rénszarvas pótolja, a temetkezésnél is rénszarvast találunk a lo helyett. Így Gondatti azt írja, hogy az északi vogulok és osztjások ama réneket, melyekkel az elhunytat sírjához viszik ki mindenkor leölik a sír mellett, miután azokat sajátos módon, mintegy önmaguk által, megfojtatták. Eljárások tudniillik abból áll, hogy hurkot vetnek a rén nyakába, melynek szabad végét egy fához kötik; ezután az állatot ütésekkel ide-oda futni kényszerítik, míg ez rohantában maga fojtja meg magát a ledől. Kopsorsól valamely kisebb ladik szolgál. födél nincs, csak nyirbő borítja felül a halottat; tehát az eljárás olyforma, mint a keszthelyi hunn sírokban. A gyász jeléül a férfi négy, a nő öt napon át szétbontva viseli haját, s később a férfi öt, a nő négy hónapon át elől, nem hátul hordja hajfonalait. az özvegy nő nyirbőből, fából és bőrökből bábut készít, mely az elhunyt ferjét ábrázolja; ezt hat hónapon át a tisztelet helyre ülteti, étellel vendégli s alvaskor maga mellé fekteti. A bábu ruhái és ékszerei az elhunyt férjéhez hasonlatosak tartoznak lenni. Finch nyugat-szicéiari utjának leírásához egy osztják temető szép rajzát melléli, melyben a sírdúc oszlopudujain, továbbá a sír közelében álló letört koronájú fákban a halotti áldozatul szolgált rének koponyái agancsaikkal láthatók felgatva, tehát oly alkalmazásban, mint a kirgizeknél a lókoponya.

Öngyilkosságok Japánban. Nagyon tanulságos adatokat foglal magában az a hat évre terjedő öngyilkossági statisztika, melyet Kokofu japán tudós a hazájában előforduló öngyilkosságokról közölt. 1885. év 1886. években ölte meg magát a legtöbb ember Japánban és feltűnő, hogy ugyanezekben az években igen nagy volt az élelmiszerek megrágulása. Még meglepőbb, hogy a japáni öngyilkosságok számának apadása vagy növekedése lépést tart a rizs árfoylamával. A japáni nők husz éves, a japáni férfiak huszonöt éves koruk körül a leg-hajlandóbbak arra, hogy az életet maguktól eldobják. A huszonöt évnél idősebb nő és a negyven évnél idősebb férfi már csak ritkán vetemedik öngyilkosságra. Kokofu szerint ennek az az oka, hogy a nők főként alá kerülve, megnyugodnak az élet viszontagságaiban, míg ellenben a férfiak még azután is jó ideig alá vannak vetve a pénzszóvárság és dicsvágy gondjainak. Régente a tört kedvelték a japáni öngyilkosjelöltek, most az akasztás divatja járja. A mostani japáni öngyilkosok háromnegyedét felakasztva találják meg és még a nők sem irtóznak az akasztástól bár a vízbeugrást inkább választják. A japáni öngyilkosok felénél a motívum örültség egy negyedénél a nyomor, egy nyolczadánál öli meg magát betegség miatt, a többi nélkülözések, lelki furdalások, boldogtalan szerelem és házi bajok miatt megy a halálba.

Egyházi szerek, zászlók, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és társa, a bibornokérséki és Magyarország hercegprímásának udvari szállitói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

Fejérvármegye története. Károly János kanonok nagy történelmi munkájának első kötetéről a fővárosi sajtó egybehangzón a legnagyobb tisztelettel emlékszik meg. Legújában a „M. U.“ írja a következőket: „Azoknak a monografiáknak a sorában, melyek a magyar nemzet ezredéves ünnepe alkalmából napvilágot láttak, első helyet foglal el az a nagyszabású munka, mely most jelent meg. Károly János székesfejérvári kanonok tollából s a mely Fejérvármegye történetét tartalmazza. A most megjelent, több mint 600 oldalnyi terjedelmű kötet csak első része egy három kötetre tervezett nagyobb szabású munkának. A műben megtaláljuk a megye földrajzi, természetrajzi és ethnographiai viszonyainak ismertetését, de a vármegye történetének megírásában a fősúlyt inkább a községek múltjára fekteti a szerző, kinek ez az eljárása igen üdös gyakorlati célt szolgál. Az t. i. hogy a megye közönsége első sorban ismerkedjék meg a saját megyéje községeinek történetével, mert ismeretes dolog, hogy a legintelligensebb emberek is, miután nem igen törődnek községek történetével, édes-keveset tudnak annak csak az alig mult időkbeli viszonyairól is. A megjelent első kötet csak előcsarnoka a községek történetének s csak azon általános ismereteit tartalmazza, a melyek a megye területének, alakulásának, fejlődése tényezőinek körvonalaikat foglalják magukban és a melyek a községek történetébe nem voltak felvehetők, de azoknak mégis némileg alapját képezik. Az egész munkát a régi és újabb birtokos nemes családok sorozata, valamint a betűsoros név- és tárgymutató fojja befejezni. A munka gyönyörű izléses kiállításban jelent meg s a megye közönsége, mely a mű kiadójaként szerepel, valamint az irodalom is hálával tartozik a lelki ismeretes gondtal és alaposan megírt monografiáért Károly János kanonoknak.“

Az „Évszak“-ok szerint változik hölgyeink ruházata is. De változik a divat is és a ki ehhez alkalmazkodni akar, annak vezetőre van szüksége. Ilyen legmegbízhatóbb vezető „Az Évszak“ című divatlap, mely magyar divatvilágaink között elvitázhatatlanul a legdiszesebb és mégis a legolcsóbb. „Az Évszak“ legújabb száma: a legutolsó divatot mutatja be, az ősi idény ruházatát, a szemnek szinte jól eső finom kivitelű képekben, minden ruhának szabását részletezve a melléklet szabásívén. — Melegen ajánljuk minden magyar hölgynek! — „Az Évszak“ előfizetési ára negyedévre 1 frt. A kiadóhivatal: Budapest, IV., Király-utca 110. s kívánatra bárkinek szivesen küld mutatványszámot.

A „Zenélő Magyarország“ zongora zenemű folyóirat okt. elsei 19-ik füzetének tartalma: I. Huber Gyula „Balatonon zug a vihar“. II. Buday István „Ha itt volnál mellettem szál tubiczám“ két szép legújabb magyar dal. III. Meyerbeertől az arnyék táncz „Dinorah“ operából. IV. „Szerelmünk emlékezete“ brazíliai dal. V. Noskovsky „Polonaise elegiaque“ salondarab. A folyóirat havonta 2-szer mindenkor 10-10 oldal zenét hasonló gazdag tartalommal ad s negyedévre 6 ily fizet előfizetési ára 1 frt. Mutatványszámot bárkinek küld a „Zenélő Magyarország“ kiadóhivatala Budapest, Csengery-utca 62/a., a hova az előfizetések is intézendők.

A ker. családanyák könyve. E mű tartalmát Dupanloup, orléans püspöknek a ker. nő különösen a ker. családanya méltóságáról és hivatásáról értekező szent beszédei képezik. A nagy főpap e beszédekben, melyekről ő szent-

sege is elismertleg nyilatkozik, kiterjeszti figyelmét a női hivatás minden ágára. A ker. hit boldogító fényének és áldásainak, szerénce a családanyából kell kiindulnia, az egész családot megszentelnie s a jobb jövőt előkészítenie. Ez alapeszme, mely az egész beszéd sorozaton végigvonul, teljes biztosítékot nyújt arra nézve, hogy e mű magyar kiadását nem kis lelki haszonnal fogják olvashatni azok, a kiknek száma van. Midőn a művelt női közönség figyelmét e könyvre felhívjuk, tán fölösleges is említenünk, hogy e beszédgyűjteményben a főt. lelkészkedő papság is igen becses segédkönyvet nyer a nők tanításához és kalauzálásához; ezenfelül alkalmi, különösen a jegyesek megáldásakor mondani szokott beszédeihöz e könyvben bő és változatos anyagot talál; mert a beszédek egyrésze a házasság szent-ségének, a családi életnek s a ker. revelésnek tüzetes tárgyalásával foglalkozik. — Ára a 25 ívre terjedő könyvnek füze és bérmentesen számítva 1 frt 20 kr. (vagy négy, esetleg három int.) Megrendelhető Szatmáron a kiadónál, Aiben Mátyás, gymn. ny. igazgatónál.

Szinház.

Hatalmas falragaszok, ökölnyi betűkkel hirdették 1-én, hogy Dobó igazgató az évad ünnepélyes megnyitását millennáris ünnepélyé avatja.

Millennáris diszelőadás!

A szini évad ünnepélyes megnyitása

hirdette a falragasz, s mindenkit, ki e sorokat olvasta, lelkesedés töltött el. Hát mégis mozog a föld! Még sem vagyunk olyan elmaradottak a világtól, mint a hogy rosszakaróink hiszeztelik. A holt városban megindult az életfolyamat, itt vannak a színészek, a magyar nyelv, a magyar kultúra apostolai! Eljöttek mielőtt végett érneek az országos millennáris ünnepélyek, hogy mi is társolhassunk, lelkesülhessünk az előadó művészet diadalán s mi is örvendz-hessünk kised hajlékában a művészetnek, a magyar genus alkotásán! Igen, ezek a mi szeretett barátaink, vándor apostolai a színészetnek itt vannak. És itt van az igazgató, Dobó, a ki szívében nagy névkonának az egri hősek hazaszeretét hordozza és megjelenésével, társulatának bemutatásával is igazolni akarja, hogy szívének első dobbanása, agyának első gondolata, mindenfelé a merre jár a hazának, a művészetnek van szentelve.

Ilyen lelkesedés támadt bennünk a falragasz első sorának olvasásakor s lelkünk hálával és szeretettel gondolt Dobó Sándor igazgatóra a művészet apostolára. Aztán olvastuk lelkesedéssel tovább „Ezer Tavasz” prolog, írta: Száva Gyula. Nem nagy tehetségű poéta, de a prolog ezime bizonyítja, hogy tudásának legjavát helyezte belé, hiszen ezer tavaszról lesz a prologban szó, bizonyosan a magyar nemzet ezer évének tavaszáról. Ki gondolna ezzel szemben ridég kritikára, ki kutatná abban, hogy egy tuczat-író munkája-e, avagy egy zsenié? Hiszen a mi ott írva van abban a prologban, benne van a mi szíveinkben is és nem is lehet az olyan rosszul írva, hogy lelkesedésre ne hangolja a multunk örömein és fájdalom merengő lelkeinket. Az érzéseknek és gondolatoknak, a melyek széles e hazában mindannyiunkat egyformán lelkesítenek nem adhat olyan gyarlóformában kifejezést, hogy magával ne ragadna.

És olvastuk a szinlapot tovább „A vérszerződés és Apotheozis” élőképek, összeállította Dobó Sándor. Nem magyar az, a ki lelkesedéssel nem olvasta ezt a jelentést, a kit

örömmel és vágyakozással ne töltött volna el annak gondolata, hogy látni fogja maga előtt, a magyar nemzet államai alakulásának első tényét, s a többi élőképeket, a melyeknek nyoman a szinpadon kigyullad a görögültz, arczunkat pedig pirba borítja a hazafias lelkesedés.

És a mint tovább olvastuk a szinlapot, kimondhatatlan csodálkozás fogott el, mert az állott ott a szinlapon orias betűkkel: „Végül teljesen új diszletekkel A három Kázmér énekes bohózat.”

Bosszankodtunk, hogy ilyen otromba tévedés, ilyen kellemetlen sajtóhiba csuszott be a szedő könyvelméségéből. Mert nem kételkedtünk, hogy a három Kázmér csak a következő napon fog előadni és semmi összeköttetésben sincs a millennáris előadással.

Annál kegyetlenebb volt a kiábrándulás, a mely bennünket a színházban ért. Elérte Székesfejérvár közönsége azt, hogy millennáris darabként egy énekes bohózatot boldogították. Milyen rossz véleménye lehet Dobó igazgatónak Székesfejérvár közönségének műveltségéről és műérzékéről, hogy millennáris darabként egy olyan bohózatot ad elő, melynek művészi értéke alig áll valamivel felette a cirkuszi némajátékok banításainak. A mi jót képzeltünk az igazgatóról, mind porrá omlott s felháborodással kérdeztük magunktól: Ez hát egy magyar szinigazgató millennáris előadása? Hát a hangzatos felhívás a falragaszon, csak ezéger, s az előadott prolog és néma képek csak csaletek, hogy annál nagyobb közönséget vonzon a színházba, hogy annál jobban teljék a kassa? De hisz akkor ez nem művészt, csak kókler; nem hazafi, hanem csak kufár, a ki pénzért mindenre kész, a ki a hazafiságot csak czégerül használja, hogy a mások hazafias érzését aprópénzbe folyósítsa, tekintet nélkül, hogy lealázza a művészetet, megcsufolja a hazafias érzéseket.

Méltán kérdezhetjük, hogy mi vezethette Dobót e darab megválasztásánál? Hát a mi szinműirodalomnak olyan silány, hogy a hazafias érzések táplálására alkalmasabb darabot a három Kázmérnél nem talált? Avagy csakugyan azt hiszi, hogy Székesfejérvár közönségének műérzéke a durva komikum határain túl nem tud emelkedni? — Így elbánhatnak vándor Ripacsok a kutyabagosi közönséggel, de nem Dobó szinigazgató Székesfejérvár intelligenciájával.

Miután a fentebbiekben elmondottuk véleményünket Dobó igazgató tapintatlan eljárásáról kötelesség szerűen beszámolunk magáról az előadásról.

A millennáris diszelőadás Száva Gyula „Ezer tavasz” című prologjával kezdődött. Nagy kíváncsisággal néztük Hettyei Aranka fantasztikus jelmezét, annélkül azonban hogy még tudtuk volna határozni, hogy mi az. Magyaros ruha volt az bizonyos, de hogy férfi — avagy nő jelmez volt-e? annak Dobó igazgató a megmondhatója. De még azt sem tudtuk kisütni, hogy modern öltözék-e avagy még a középkor viselete. A kalpag, a zsinóros derék régi magyar viselet; a bokán felül érő rövid szoknya, s a kék harisnya, a „Fine de Stecle” ingerlő találmánya.

A gyöngye szöveget aligha tudta volna hatásossá tenni a különben tehetséges Hettyei Aranka sem, ha ugyan egyáltalán a hatással is törődött volna. Ugy látszik azonban, hogy ő maga is tudta, hogy megdöbbenő jelmezében igen komikus látványt nyújt s azért minden igyekezetét arra fordította, hogy lehető gyorsan elhadjarja a prologot és a rémisztő pusztaságot ábrázoló színtérről minél hamarabb elpárologjon.

A vérszerződés alakjai, a kik Mirkovitz Géza kiállítási plakátjának jelmezébe burko-

lódzva foglaltak állást a színen, mérsékelt tapsot arattak. Nagyobb hatást ért el az Apotheozis. Nem mintha valami különös zseniáltság igazán Apotheozissá alakította volna át a csoportokat, hanem mert a kar igen szépen énekelte el a Hymnust, s főképpen pedig, mivel a több színű görögültz is kigyulladt a szinfalak mögött, a mi a karzati közönségnek s a lelkes ifjúságnak tudvalevőleg minden körülmények között imponál.

Nem akarunk kitérni az egyes csoportokra, mert olyan részletes bírálatot nem érdemes erről a gyöngyön összeállított csoportozatról mondani, de azt igazán nem értjük, hogy az Apheozis Hungária alakja, miért öltötte magára Zichy Mihály 1848 című közismereti képe Hungária alakjának jelmezét? Miért az az ismeretes szomorú alak az Apotheozis közepén, a mely a magyar czimerre támaszkodva a gyászna, a honfiai keservnek kifejezője? Lehetett volna talán más Hungária alakot is plagizálni az Apotheozishez, de semmi esetre ezt a gyászra és szomorúságra emlékeztető Hungáriát.

Nunc veniam a fortissimum. . . . A három Kázmérről, annak előadásáról nem sokat mondhatunk. Közönségünk nagyon jól ismeri ezt az örületes bohózatot, a mely az üres fejű embereknek igen kellemes szórakozást nyújt, de a mely alantas irodalmi színvonalánál fogva nem számíthat komoly kritikára. Hogyan bíráljuk meg a személyzet játékát ebben a darabban, a hol képtelenebbnél képtelenebb helyzetek halmozódnak egymásra?

Ha lenne a darabban valami számba vehető alak, talán érvényesült volna, de így a darab az előadók jó voltából, csak közelebb sodortatott a cirkuszi bohóc mutatványok színvonalához.

Hogy azonban felemlítsük őket, elmondjuk, hogy Csongori Mariska fess Ellen Black volt s különösen bicikli kosztiumját az ifjúság lelkes tapsal üdvözölte. Játéka, mint mindig: temperamentumos, hangja pedig, mint azelőtt: gyöngye és kifejezestelen. Ragányi Iza, Margit szerepében nyújtott kedves alakítást, ami annál nagyobb érdeme, mert mint értesülünk előadásoközben rosszul lett s ilyen állapotban játszotta végig szerepét. Eppen ez okból énekeiről majd más alkalommal nyilatkozunk. Kevés dicsérni való van Lomniczi és Mezei alakításán. Előbbi az öreg Kalotya, az utóbbi Pista szerepét játszotta. Hegyessy Gyula jó John Shock volt. Legtöbb sikerrel Feld Mátyás játszott Gelb Salamon szerepében, de az izléstelen túlzásoktól szabadulnia kell. Ne feledkezzék el, hogy a nyári évad véget ért és Székesfejérvár intelligens közönsége előtt játszik. A rendezés, különösen az első felvonás végén az esküvő utáni jelenetben igen gyenge volt. A személyzet mig Ragányi énekeit csak úgy lógott a szinpadon s szinte vártuk, hogy egyik-másik szereplő unalmában nagyot fog ásitani.

A zenekar jól van szervezve és semmi kifogásolni valót sem mutatott az első előadáson. Annál botrányosabbak voltak azonban a szerfelett hosszú szünetek a felvonás kö-zükben.

Október 2-án A Honthi háza Herczeg Ferenc 3 felvonásos színműve került bemutatni előadásra. A Dolovai nábob leánya hírneves szerzőjének nem a legsikerültebb alkotása A Honthi háza, mely a nemzeti színházban is csak közepes sikert aratott.

Honthi Atilla egy minden tekintetben kiváló férfiú, a kit azonban a színen nem látunk, de az ő személye körül forog minden. Ez a jeles hazafi, és kitünő költő öngyilkos lesz, mivel neje (Csókáné) Sass Miklós báróval (Lomniczi) megeszja. Ebből a házasságtörésből születik Ida (Hettyei Aranka) Honthi Atilla két évvel a kis leány születése után lesz öngyilkos előbb azonban naplójában leírja szerencsétlen házasi életét, s azt, hogy Ida nem az ő, hanem Sass báró gyermeke, miután ő annak születése előtt két évvel már megszokott minden összeköttetést nejevel. Az öngyilkos Honthi Atilla naplója bátyjának Honthi megyés püspöknek (Faragó) jut a kezébe, a ki szerencsétlen öccse emlékére egy nagyszabású árvaházat óhajt lé-

tesíteni. Erre a célra zsongorítja minden jóvedelmét. Sass báró Honthi Atilla halála után elvette feleségül annak özvegyét s a darab kezdetén éppen abban mesterkednek, hogy az időközben nagy leánnyá serdült Idának hozományt szerezenek Honthi püspöktől, hogy elvehesse őt feleségül a báró egyik távoli rokona a vagyontalan Sass Iván báró (Hajnal Dezső) a ki azóta áll a család kegyében, mióta Honthi Atilla özvegyéért párbajt vivott.

Az agy püspök toloszékén a templomba viteti magát, s mivel öcsésének özvegyét sohasem engedti magától, az a templom előtt szólítja meg s kér a leánya részére hozományt. A főpap azonban megtagadja a kérelmet. Az egyház jövedelme a szegényeknek szükséges! E kudarc után a család elhatározza, hogy Idát nőül adják a püspök uradalmi igazgatójának fiához, Nemere Sándorhoz, a püspök fiatal ügyészéhez, a ki gazdag ember és megkérte Ida kezét. Iván báró hozomány hiányában készségesen lemond Idáról.

Nemere Sándor (Sárközi) elmondja aztán a püspöknek, hogy nőülni szándékozik, a mit különben atyja az öreg Nemere (Sághi) is jól tud. Mikor azonban a püspök megtudja, hogy a kiválasztott nem más mint az öcsöce nevét viselő leány, felszólítja az öreg Nemert, hogy világosítsa fel fiát a leány származását illetőleg. Ő maga pedig átadja Honthi Atillának kétségtelen bizonyítékot szolgáltató naplóját. A fiatal Nemere ennek dacára megmarad korábbi elhatározása mellett, hogy elveszi a leányt.

A második felvonásban már az esküvőre készülnek mikor megtudják a lesújtó hírt, hogy Honthi püspök hirtelen meghalt. E haláleset miatt az esküvő elmarad. Sass báró értesülve, hogy végrendelet nem maradt, mely tévedésében az öreg Nemere is megerősíti, elhatározza nejevel, hogy a parvenü Nemert most már lerázzák nyakukról, hogy a gazdaggá lett Idát, kit a végrendelet nélkül elhalt püspök, nagy hagyatéka illet, Sass Iván báróhoz adják feleségül. Idának azt mondják, hogy Nemere pénzvagyból akarta nőül venni, Nemert meg formaliter kikoszarazzák a változott viszonyokra való tekintettel. E vita közben Sass bárónő sértő szóval illeti az öreg Nemert, a mire Sándor a bárónő multjára tesz sértő megjegyzést. Akkor lép éppen be Ida és Nemert e sértésért elutasítja.

A haradik felvonásban a fiatal Nemere felmutatja a bárónak Honthi Atilla naplóját s kijelenti, hogy ha Idát meg nem kapja feleségül leleplezi, hogy semmi jussa a nagy vagyonhoz. A báró megszeppen és megígéri, hogy Idát rábírja, hogy Nemerehez menjen. Ida azonban megtagadja az engedelmességet és akkor Sass báró átadja szilencésének titkát tartalmazó naplót. A kétségbeesett leány Sass Iván bárónak ajánlja fel magát, a kiről azt hiszi, hogy önzetlenül szereti. Kiköti azonban feltételül, hogy le kell mondania az örökségről, a mely őt nem illet meg s a melyet a Honthi ház alapjára akar adni. Sass báró azonban nem elég idealista, hogy a szegény Idát feleségül vegye. Ez végkép kiábrándítja Idát. Felismeri családjának hitványságát, s midőn az öreg Nemere a püspök végrendeletével beigazolja, hogy Sándor fia nem önzésből akarta nőül venni, feleségévé lesz Nemere Sándornak, a kit azelőtt is a férfiak mintaképének tartott s a kit most már egész szívéből szeret.

Ez röviden a Honthi ház meséje.

A szereplők közül legtöbb dícséret H e t t y e i Arankát illeti meg, a ki beigazolta Ida szerepében, hogy tehetséges színésznő. De eltekintve mozdulatainak tulságos modorosságától, különösen a hadarásról kell leszoknia, mert hiszen nemcsak a beszéd tulságos gyors menete áll rendelkezésére a művésznék az igaztobb lelkiallapot kifejezésére. A tulságos és folytonos hadarás rendkívül kellemetlen a hallgatóra olyan gyorsan beszélni pedig, hogy az az értetőség rovására essék éppen nem szabad. De játékának menetében volt különösen bántó ez a sietség. Az utolsó felvonás nagy jelenetében nem engedett magának elég időt, hogy a különböző lelki állapotokba való átmenetet természetességgel ruházza fel. Bizony szerepének ebben a részében, nagyon is éreztük, hogy szin-

padi mutatóvnyt látunk s egy pillanatban sem ringatnak magukat a való képzetében.

Mellette L o m n i c z i érdemelső sorban dícséretet Sass Miklós báró szerepének sikerült alakításáért. Ha itt-ott nem lett volna bizonytalan szerepének tudásában, jó alakítást nyújtott volna S á g h y Zsigmond is az öreg Nemere szerepében. Kis szerepében jó volt A r a n y o s i Janka is. S á r k ö z i Árpádminden igyekezete dacára sem tudta érvényre juttatni szerepét. Fátulózott orgánuma kellemetlenül hat az erősebb kitérések alkalmával, folyton azt hisszük, hogy egy torokbeteg erőlködését hallgatjuk. Nagyon szintelen alakítást nyújtott H a j n a l Dezső Sass Iván szerepében. F a r a g ő a püspök szerepét tönkretette nyavogásával. Láthatta a közönséges elem kacagásából, hogy a tragikum határait átlépte s komikussá vált izléstelen alakításával. Ilyen torz alak mint az ő p * p o k e, alig képzelhető el.

A bemutató előadást október elsején nagy számu közönség nézte végig, a második előadás azonban mérsékeltlen üres ház előtt játszódott le, a mi bizony nem válik a Székesfejérváriak dícséretére, bár nem akarjuk hinni, hogy a nemesebb szórakozás s a komolyabb színművek iránt nincs kellő érdeke. Valószínűbbnek tartjuk, hogy a szüret tartott vissza sokakat a színházba menéstől.

Még egy dolgot tartozó kötelességünk felmenteni. Azt mondják, hogy az örökös páholyok tulajdonosai közül többen eladták páholyukat, még pedig a bérletnél olcsóbb áron s így a különben is csekély bevételét az igazgatónak ezzel is apasztották. Utánna fogunk járnunk a dolognak s ha e hír valóban bizonyul nem fogunk kézni az illetők nevét átadni a nyilvánosságnak, had ismerje meg a közönség ezeket a szatós lelkű embereket. (n — n)

Tőzsde-reform.

A tőzsdereform kérdése mindaddig le nem kerül a napirendről, míg törvényhozási uton a tőzsdének oly szervezetet adni nem sikerül, mely azon határok közé szorítja, melyeken belül képtelen lesz majd büntetlenül közgazdasági s különösen mezőgazdasági érdekeink ellen üzött visszaéléseit folytatni. Mint köztintzmény, melynek mi a börtönt tartani akarjuk, nem lehet a spekuláció tisztességétlen pártfogója, hanem, hogy csak a gabonátözsdenél maradjunk, a gabonakereskedelem megbízható s hűséges szabályozója tartozik lenni, mely egyformán képviseli a termelők, fogyasztók s a követítés érdekeit. Ez utóbbiért természetesen kijárna a tőzsdének a tisztességes haszon. A tőzsde azonban meg nem elégedett a tisztességes haszonnal s túllépve hatáskörét, a követítés révén tönkreteszi a termelőt s megszarcolja a fogyasztót. És a tőzsdematadók még csodálkoznak azon, hogy Európaszerte megindult a mozgalom a tőzsdék megrendszabályozására s sőtét közgazdasági rakciónak nevezik a nemzetközi gazdakongresszus állásfoglalását a tőzsde visszaéléseivel szemben.

Nálunk, igaz hogy ezideig mindössze annyi történt, hogy a tőzsde-reformot tárgyaló szaktanácskozmányt, melyet a tavasszal a gazdák megnyugtására hívtak össze, avval az indoklással, hogy a tőzsdéről lévén szó, tőzsde-reformot pedig a tőzsde megkérdése nélkül kezdeményezni nem lehet, elhallasztották az öszre. Qui habet tempus, habet vitam, — gondolták a gabonátözsde s a tőzsde legnagyobb pártfogója a kormány. Csakhogy a tőzsdékre nagyon rossz idők járnak. A kormányok s parlamentek ráuntak arra, hogy türelmes szemlélői legyenek a nemzetközi spekulációnak a nemzeti értékek ellen folytatott vandalizmusának s nem törövede az öbégatással s fenyegetődzéssel, a tőzsdéi üzelmeket kortatózó intézkedéseket kezdenek életbe léptetni. Ezek közül eseményszámba megy a német törvényhozás ezirányu akciója, mely eltiltja a gabonahatáridő-üzleteket a német tőzsdéken.

Ez kétségkívül nagy csapás a kormányokat s törvényhozásokat befolyásoló mögő töke

hatalmára, annál is inkább, mivel a Németországban történetek buzdító példa gyanánt fogják venni mindazokban az országokban, hol gabonahatáridő-üzletek folytatottak. Az októberi szaktanácskozmányok tehát különös súlyt fog kölcsönözni a határidő-üzletek eltörlése Németországban, mely nyomásztól fog hatni a bözematadókra s buzdítólag a merkantill szellem hatása alatt álló kormányra. Ha ugyan lesz a Bánffy-kormányban annyi jóakarát, hogy a termelő-osztályok súlyos válságot, mit a bözüzelmek csak megnagyobbítanak, észre vegye. A bözepolitikusok, hogy gyengítsék a németországi események kihatását, a bözre szolgálatban álló sajtó utján telelarmázzák a világot, hogy a német törvénytörvény, még mielőtt életbelépett volna, roppant károkat okozott a német kereskedelmi forgalomnak. Feltéte, hogy ez az állítás igaz, még akkor sem szabad oly törvényhozási alkotásoktól visszariadnunk, melyek célja a család és szédelgés helyébe a tisztességes üzletet meghonosítani. A fenebbi állítás különben bizonyításra szorul. Aztán mennyiben sértené s korlátozná a tisztességes kereskedelem fogalmát, ha a bözörköl elűnének az a család banda, mely a kereskedelem érdekei hangoztatása mellett koldusbotra juttatta az ország termelő osztályait. Avagy ezen fosztogató banda üzelméi folytatására menlevelet akar biztosítani a magyar tőzsde?

A tőzsdeadó kérdése is tárgyat fogja képezni a tanácskozmányok. Ennek behozatala természetesen a bözreánerek szerint nem opportunus. De ha a tőzsde véleményére hallgatnánk, akkor semmisen opportunus, aminek célja, zavarólag hatni a bözreaddig élvezett kiváltásolt helyzetére. A bözre-adóra nézve különben előre is kijelentjük, hogy ámbár behozatalát szükségesnek tartjuk, csak másodrendű kérdésnek tekinthetjük.

Első s főkövetelmény oly rendszabályokat életbe léptetni, melyek kijelölik természetes határat a tőzsdének, melynek feladata nem az, hogy közgazdaságilag s erkölcsileg ártson, hanem használjon. A tőzsde-adó behozatalában pedig semmi biztosítékot sem nyernék, hogy a bözre erkölcsös utra tgyjen. Sőt a tőzsdeadó behozatala csak arra fogja ösztönözni a bözrét, hogy annál szemérmelenebbül folytassa üzelméit termelők s fogyasztók ellen. (K. Ö.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. Ferencz. A beklüdtő szép költemény mai számunkban lát napvilágot. Öszinte köszönet ezért az élvezetért, a melyet költeményével nekünk és olvasóinknak szerzett. A bocsánatma kések vagyunk, de ne kívánja, hogy hosszas hallgatását a jövőben is elnézzük. Várjuk, minél előbb várjuk.

K. F. J.-r. Nagyon ügpen köszönjük szives buzgólkodását. Bár mindenki úgy fogná fel kötelességet mint ön.

T. Béla. K.—r. Az ám, csak hogy ha kérésének eleget tennék bennünket lincselne meg olvasóközönségünk: terem — merem, kezem — veszem, hehezem — veszem stb. Ha még egy betűt kiirt volna bizonyosan betegeket lettünk volna tőle. Vigasztalja, hogy nem minden szárnak van szőrös füle. s nem minden embernek poetai vágya.

Balaton. Kösönjük! I. Szó sincs róla. 2. Valószínű s ez esetben független revizionista a lapunkban kifejtett program alapján. Ez különben csak pár nap múlva lesz bizonyos. 3. A ki volt, a honboldogító.

Sz Figyelemmel kísérjük. A többire nézve iutözkegünk. Üdv!

H. J. Sz.-r. Hallottuk mi is, de csak nem csinálunk fekete könyvet a lapunkból. Kár, hogy az illető uri ember nem adta meg az ígért pofont annak a revolver firkászna k. Jövőre talán okult volna.

M. József. B.—d. Kösönjük meleg elismerését és igazán sajnáljuk, hogy az udriarasság szabályainak szemelött tartása mellett hasonló jókkal nem viszonzhatjuk. Fájdalom a beklüdtő költemény gyenge és mint ilyen közölhetetlen. Reméljük azonban, hogy a tehetségre valló mű után egy jobbat is kapunk.

VASUTI UJ MENETREND.

— Érvényes 1896. unius 1-től. —

Budapest—Székesfejervár—N.-Kanizsa.

	indul	érkezik	indul	érkezik
Gyorsv.	7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem.v.	7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy.v.	11:50 reg.	3:16 d.u.	—	—
Szem.v.	4:50 d.u.	6:35 d.u.	6:46 d.u.	7:52 d.u.*
Vegy.v.	2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Gyorsv.	7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem.v.	9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejervár—Budapest.

	indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.	12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy.v.	—	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Gyorsv.	5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy.v.	10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem.v.	2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Gyorsv.	5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este
Sz. v.	8:42** d.u.	9:39 este	9:49 este	11:25 este

Sz.-Fejervár—Veszprém. Veszprém.—Sz.-Fejervár.

	indul	érkezik	indul	érkezik
Szem.v.	5:20 d.e.	8:03 d.e.	4:19 reg.	6:— d.e.
" "	9:34 d.e.	10:52 d.e.	7:08 reg.	8:34 d.e.
" "	1:— d.u.	2:33 d.u.	4:43 d.u.	5:53 d.u.
" "	9:27 este	11:— este	7:19 este	10:09 este

* Csak Siófokig közlekedik.
** Siófokról indul.

A Veszprémből este 7-19-kor induló vonat csak vasárnap, innepnap és csütörtökön közlekedik.

A Balaton-tavi gőrhajózási részv. társulat menetrendje.

Siófok-Balatonfűred és vissza.

Siófok	11:10, d. e.	4:00, d. u.
Balatonfűred	12:10, d. u.	5:00, " "

Boglár-Révfülöp-Badacsony és vissza.

Boglár	12:15, 3:15, 4:15, 11:—
Révfülöp	1:00, 4:50, 10:30
Badacsony	1:50, 2:20, —

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, miszerint a Kossuth-utca 5. szám (Kereskedelmi akadémiák épület) alatt lévő fodrász üzlet most már nem az enyém. Midőn évek hossza során át tanúsított kegyes pártfogásért legmélyebb köszönetemet nyilvánítom, egyszersmind értesítem, hogy szeptember 24-től kezdve a Kossuth-utca 15. szám alatt lévő újonnan berendezett fodrász üzletben állok a nagyérdemű közönségnek minden időben szolgálatára.

Nagybecsű pártfogásért esdve maradtam, Székesfejervár, 1896. szept. hóban.

alázatos szolgálója:

Barna Lajos
fodrász.

MED.

Dr. Ritscher Zsigmond

fogorvos

a bécai egyetemi fogászati klinika volt fogorvosa

* Székesfejervár, sas-utca 7. szám.

Rendel reggeli 8 órától este 6 óráig.

Koszoru és virág

készítéshez szükséges viráglevelek, — színes selyem papír nagy választékban és jutányos áron kapható

Kaufman F.

könyv- és papír üzletében.
Kossuth-utca 5. sz.

A ROZSABIMBOK IMAKÖNYVE

csak még a következő kötésekben háapható:

1. Chagrain bőrkötés 'arany v. ezüst kerettel és csattal' 2 frt 50 kr.
2. Fekete csont, fehér kereszttel, kerettel és csattal 3 frt — kr.
3. Borjubőr, puha táblával, összehajtható tokkal 3 frt 50 kr.
4. Borjubőr, párnázva két csattal 4 frt — kr.

Megrendelhetők: a győri kármelitánál.

Temetkezési vállalat az Órangyalhoz.

Kővári Éde

Székesfejervár, sas-utca 2. (fekete sas szálloda mellett.)

Fióküzlet: buzapiacz 2.

Ajánlja a kor igényeinek teljesen megfelelő temetkezési vállalatát hol ércz és fakoporsók minden nagyságban és színben oly dus választékba kaphatók, hogy e tekintetben is a legnagyobb városok hasonló vállalataival versenyezni képes. Művészig kiállított díszkoporsók, (Sarkofagok) valamint kettős üvegteretű, légmentes koporsók (a holttesti bárhova szállítására) nagy választékban vannak, ugyancsak halottas szobák, feljáratok s ajtók behuzatalára megkivántató gyászposztó, díszes ravatal s tartozékaival rendelkezik, hogy e tekintetben a fővárosi ilyen vállalatokhoz fordulni felesleges. Szóval temetkezési vállalata úgy van berendezve, hogy a legkényesebb igényeket kielégíteni képes, mit eléggé bizonyít a más városokban s megszerzte több ízben a legelőkelőbb családoknál előfordult gyászposztók alkalmazásával közmelegedéssel teljesített szolgálatai. Főelvei mérsékelt árak mellett pontos kiszolgálás, kizárva a hivatalos toladokad. Végül ajánl szemfődeleket, halotti öltönyöket, virágokat, fátolokat és sarkoszuromkat, melyek üzletében nagy választékban, olcsó áron kaphatók. Bárminemű nemesi czimerek elkészítésére vállalkozom.

A nagyérdemű közönség eddigi pártfogását továbbra is kérem.

UJDONSÁG!

Mélyen tisztelt Nagyság!

A közelgő októberi—decemberi negyedre elfogadok előfizetést bárminemű

divatlapok és folyóiratokra,

(helyben házhoz, vidékre postával bérmentve szállítva.)

Helyben

legolcsóbb árak.

Bármiféle bel-, vagy külföldön megjelendő

művek legjutányosabb áron megrendelhetők.

Számos pártfogását kérve

Kiváló tisztelettel

KAUFMAN F. könyvkereskedő,
Kossuth-utca 5. szám.

A következő divatlapok rendelhetők meg:

Divat Salon, Divat Ujság, Évszak, Bazar, Patyolat, Gyermek Divat stb. Modenwelt, Wiener Mode, Elegante-Mode, Groesse Modenwelt, Hausfrauenzeitung, Blatt der Hausfrau stb.

UJDONSÁG!

HIRDETÉSEK

felvételnek kiadóhivatalunkban (Szt.-István-ter 1-ső szám alatt) a legjutányosabb áron.